

Pričaj mi priču

Taman sam se s hrpom slikovnica našla pred blagajnom u jednoj našoj knjižari kad je – nestalo struje. Blagajnik, dečko od dvadeset i neku, uzvrtio se kao da je on pokupio tu struju. – *Uzmi paragon blok!* – dovikne mu starija kolegica s druge strane dućana. Iščeprka on to iz ladice, isprevrće u rukama dok ne pogodi pravu stranu i – krene predstava. Uzme prvu slikovnicu, obrće ju, gleda, upisuje nešto u tri reda... *Možda ju prepisuje*, pomislim pa pogledam na sat u pokušaju da mu snimim prolazno vrijeme i odlučim od koliko ću ostalih slikovnica odustati. No, predugo sam ih birala, postalo je i zabavno... već je upisao i drugu, poseže za trećom... Četvrtu, petu i šestu mora upisati na novu stranicu. Opet problem! Traži dodatni papir na koji sad iz bloka prepisuje cijene: šest dvoznamenkastih brojeva (bez decimala). Ja već odavno stavila pred njega 210 kuna koliko je i on dobio – u trećem pokušaju! Nemam više ništa za dodati. Tko je meni kriv što sam morala u školi naučiti *pješice* zbrajati jer još nije bilo ni kompjutora ni *digitrona*.

Željka Bjelanović Dijanić prikazuje tri modela korištenja računala u istraživanju učenika u nastavi matematike: učenje otkrivanjem, istraživački usmjerenu nastavu i projektnu nastavu. “Istraživanjem u nastavi učenicima se ukazuje na izvorni ciklus znanstvenog istraživanja te ih se potiče na kritički odnos prema prikazanim činjenicama, znatiželja i stvaralaštvo, povećava se motivacija, razvija se sposobnost apstrahiranja, generaliziranja te induktivnog zaključivanja.” (Valjda usput nauče i zbrajati.)

A jeste li znali da najbolje rezultate u matematici (prema rezultatima nacionalnih ispita iz 2007. godine) ostvaruju učenici koji imaju učitelje s 30 do 40 godina staža, a najniže rezultate pokazuju oni učenici koji imaju učitelje s manje od 5 godina staža te oni učenici koji imaju učitelje s više od 40 godina staža? **Vlatka Domović, Du-bravka Glasnović Gracin i Lana Jurčec** postavile su si logično pitanje: Kako onda ovi najuspješniji rade u razredu? Sigurno je da nije ni lako ni jednostavno zahvatiti sve aspekte njihovog odgojno – obrazovnog rada; autorice su se u ovom radu usmje-

rile na to kako upotrebljavaju udžbenika. Sljedeće bi logično pitanje bilo: Može li se poučavanjem učitelja o upotrebi udžbenika poboljšati uspjeh učenika u matematici? (Javite se s odgovorima.) Možda čak pripomoći doživljaju tzv. vrhunskih iskustava u nastavi? Još davno davno reformski pedagozi poput Johanna Heinricha Pestalozzija, Johna Deweya i Marije Montessori prepoznaju situacije u školi kada djeca doživljavaju optimalna iskustva i svojim djelovanjem pokušavaju osigurati uvjete u školi za ostvarivanje istih. Sve je to pomalo zaboravljeno. Tim je više zanimljiv članak **Višnje Rajić** koja je otuphala prašinu zaborava s reformskih pedagoga i njihove teorije i praksu dovela u vezu s novijom teorijom samoaktualizacije Abrahama Maslowa i najnovijom teorijom optimalnih iskustava Michaela Csikszentmihalyija te mogućnostima za njihovo ostvarenje u školi.

A o mogućnostima razvoja optimizma u školi, čitajte u članku **Melite Ivanković** i njezine mentorice **Majde Rijavec**. Učenici tri razredna odjela četvrtog razreda iz tri osnovne škole koji su jednom tjedno tijekom tri mjeseca na satu razredne zajednice savladivali program pozitivne psihologije na kraju su postali značajno optimističniji u odnosu na isto toliko učenika iz kontrolne skupine. Ovo je istraživanje posebno značajno jer se, za razliku od većine drugih u tome području, radilo s učenicima nižih razreda osnovne škole. Čini se da nikada nije prerano početi s edukacijskim aktivnostima kojima je cilj poboljšanje općeg psihološkog funkcioniranja.

Katarina Aladrović Slovaček, Tamara Gazdić-Alerić i Dunja Pavličević-Franić istraživale su što sve utječe na razvoj jezičnih kompetencija učenika u hrvatskoj nastavi u inozemstvu: metode i postupke u nastavi, strukturu programa i jezične sadržaje na kojima se temelji učenje i motivacija. Ispitanici većinom hrvatski jezik smatraju materinskim no i komunikacijski i lingvistički su kompetentniji u njemačkome jeziku. Možda bi im trebalo malo više priča na hrvatskom pričati?

Priče nas prate od najranijeg djetinjstva. Pričali su nam ih roditelji, djedovi ili bake pokušavajući nas razveseliti, umiriti, utješiti ili uspavati. **Lucija Jančec, Sanja Tatalović Vorkapić i Ksenija Vičić** opisuju projekt "Pripovjedač/ica priča za laku noć u Dječjoj bolnici Kantrida" što ga udruga za promicanje dobrobiti djece *Portić* iz Rijeke provodi od 2009. godine s namjerom osnaživanja hospitalizirane djece i njihovih roditelja. Evaluacija projekta pokazala je da su usput osnažene i volonterke koje su program sprovele.

A najsnažnija volonterka koju ja poznajem jest **Cvijeta Pahljina**. O njezinim bi se volonterskim aktivnostima mogla cijela knjiga napisati! Samo da kažem da je Cvijeta još 1986. godine u Celju pokrenula djelovanje telefona za pomoć ljudima u krizi a nekoliko godina kasnije postala je, i do danas ostala, predsjednica svih ovih slovenskih službi. Još ću odati da Cvijeta ima šestero odrasle djece a nakon što pročitate njezin zanimljiv članak o Alminoj životnoj priči iz perspektive različitih teorija

psihosocijalnog razvoja... možda pomislite isto što i ja? A ako još pročitate bilješku u podnožju članka (zapravo vrlo šturu), sasvim sigurno ćete pomisliti kako mora da živi u svijetu u kojem dan traje barem 48 sati.

Glasove iz prošlosti u ovom nam broju donosi **Emerik Munjiza**. On je analizirao priloge o obrazovanju i odgoju djevojčica koji su u *Napretku* objavljeni između 1859. i 1909. godine. Tadašnji su školski zakoni propisivali fizičko odvajanje dječaka od djevojčica, počev od različitih školskih zgrada, ali i psihološko: djevojčice su u nastavnoj osnovi imale predmete praktičnog karaktera: ženski ručni rad i nastavu domaćinstva – sukladno tadašnjem odgojnom idealu: dobra domaćica, vjerna supruga i brižna majka. Danas su takvi ideali napušteni pa više nemamo ni ručnoga rada ni domaćinstva. (*Hrvatica, majka, katolkinja, nepušačica* – nije (?) današnji odgojni ideal nego naslov knjige Danijele Trbović koji mi je, naslov, tim povodom sad pao na pamet. Knjigu još nisam pročitala.)

Već sam jednom spomenula da na mrežnim stranicama Nacionalne i sveučilišne knjižnice (<http://dnc.nsk.hr/Journals/Default.aspx>) možete naći (i pretraživati po ključnim pojmovima i imenima autorima) digitalizirane brojeve *Napretka* iz razdoblja od 1859. do 1894. godine pa tako možete bez puno muke pročitati i cijele članke koje spominje kolega Munjiza.

Valentin Puževski, naš uvaženi pedagog koji aktivno, teorijski i praktično, djeluje u pedagogijskoj znanosti od polovice prošloga stoljeća proslavio je svoj 80. rođendan. Na poticaj Ogranka HPKZ-a u Križevcima tom je prigodom objavljena knjiga u novoutemeljenoj biblioteci HPKZ-a *Monografije*, s naslovom *Škola škole*. Knjigu je pisalo čak 70 autora a majstorski ju je uredio **Vladimir Strugar** koji je i najpozvaniji reći nam što sve u njoj ima.

Mijo Cindrić predstavlja nam knjigu vrlo slikovitog i pomalo zlogukog naslova: *Zatvorena vrata budućnosti*. Knjiga, naime, govori o ranom napuštanju srednjoškolskog obrazovanja a autor joj je – **Vladimir Strugar**. Uz analizu mogućih uzroka ranog napuštanja škole, autor navodi i teorije koje objašnjavaju fenomen prekidanja školovanja te zanimljive rezultate istraživanja koja pokazuju kako je rano odustajanje od školovanja manje izraženo u zemljama koje imaju višu stopu zaposlenosti te u onima koje za obrazovanje izdvajaju viši postotak vlastita BDP-a. (Pa nek' si mislimo.)

Psihoterapijska pedagogija za kraj. Radi se, dakle, o knjizi *Psihoterapijska pedagogija*, njezinom već četvrtom, obnovljenom i dopunjenom izdanju. Napisala ju je naša poznata stručnjakinja iz područja neuropsihijatrije i psihoterapije **Zdenka Gruden**, a sveobuhvatno prikazala **Irena Slaviček**. Psihijatri nam, bojim se, sve više trebaju a ova je knjiga na putu – otklanjanja sumnji.

Uz jesensku školu učitelja i odgojitelja koju smo najavili u prošlom broju, a koja će se održati u Opatiji 17. – 18. rujna, zajedno s EMEE 2012 konferencijom (Education in the Modern European Environment) o kojoj više možete doznati na stranicama Učiteljskog fakulteta (<http://www.ufzg.unizg.hr/>), najavljujemo i Drugi kongres pedagoga Hrvatske koji će se također održati u Opatiji, tjedan dana kasnije, tj. od 24. – 26. rujna. Detaljniju informaciju potražite na: <http://www.pedagogija.hr/>

Vidimo se negdje. U međuvremenu, uspješno dokončajte nastavnu godinu i dobro se odmorite za novi početak.

Dubravka Miljković